

Královna skla

Queen of glass

TVRDÍ O SOBĚ, ŽE JE TĚŽKÁ ROMANTIČKA. TĚŽKÉ JE VŠAK PŘEDEVŠÍM SKLO, S NÍMŽ PRACUJE, ALE I TECHNIKY, JEŽ POUŽÍVÁ. PŘESTO PRÁCE SKLÁŘSKÉ VÝTVARNICE BLANKY ADENSAMOVÉ PŮSOBÍ LEHCE. DOKÁŽE TOTIŽ ZÁZRAK: ZACHYTIT V PRCHAVÉM OKAMŽIKU PROMĚNU ŽHOUCÍ SKLENĚNÉ HMOTY V KŘIŠŤÁLOVÝ LED.

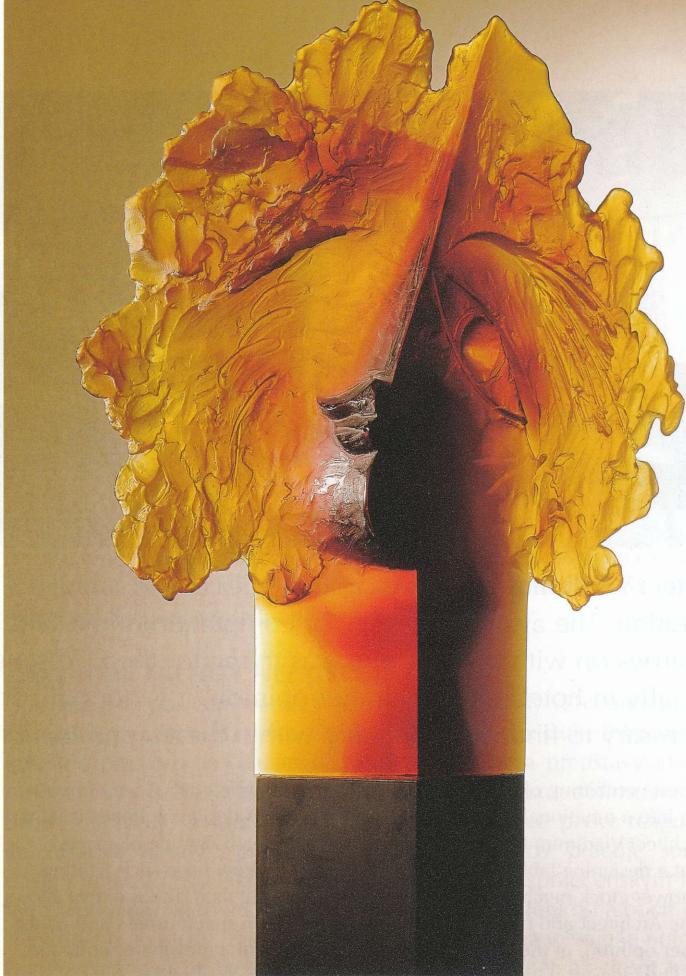
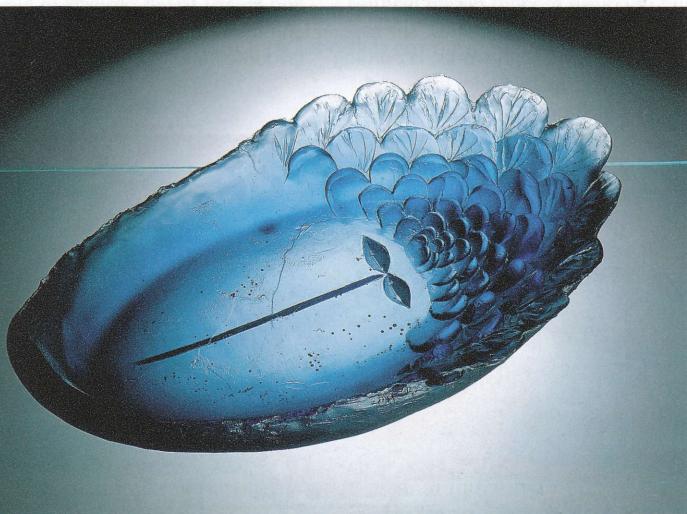
Blanka Adensamová

Rodačka z Turnova má ve svém životopisu údaj, který představuje téměř automatickou vstupenku mezi sklářskou elitu – absolventka Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze, ateliéru skla u profesora Stanislava Libenského. Jenže Blanka Adensamová se nikdy nespokojovala s něčím, co by bylo možné označit jako „téměř“. „Dva roky nás profesor Libenský dřel třeba design. Sklenky na víno, na vodu, na likér... Dokud nebyly dokonalé.“

POPULARITA V ZÁMOŘÍ

Vstup mezi světovou sklářskou elitu zvládla Blanka Adensamová velmi rychle. Hned po škole zaujala jednou její práce z křišťálu americké odborníky natolik, že ji vybrali mezi stovku nejlepších prací uměleckých sklářů na světě. Pozvánka do největšího sklářského muzea v Corningu byl skvělý začátek. Katalog z výstavy putoval po celém světě a odborná veřejnost i milovníci skla nemohli přehlédnout tvorbu půvabné české návrhářky. Její práce dnes najdete snad ve všech významných sbírkách, muzeích a galeriích skla.

Obrovskou popularitu si získala zejména v Japonsku, kde v roce 1994 otevřeli nedaleko Tokia její muzeum. „Vůbec jsem netušila, proč mě pozvali. Myslela jsem, že jen na otevření výstavy,“ vzpomíná po letech. Na „královnu skla“ čekala už na letišti v Tokiu delegace deseti Japonců ve francích a s limuzinami.

NEJTĚŽŠÍ TECHNIKA

Výjimečnost Blanky Adensamové není jen v tvůrčí invenci, ale také v technice, již používá. „Ve své podstatě je tavená plastika to nejtěžší nejdražší a nejsložitější ve výtvarném zpracování skla,“ vysvětluje. Náročnost se projevuje i ve fyzické námaze, proto ji používají sklářští výtvarníci výjimečně, a většinou jen muži, ženy málokdy. Na začátku je nápad, pak kresba, skici a pohledové rozpracování včetně detailů v kresbě. Následuje klasické sochařské modelování v hlíně, pak sádrový negativ a po něm solagelový pozitiv. Příprava pokračuje výrobou křemičité armované formy s průduchy, retuše a tvrzení formy. Vysoušení musí být hodně pomalé. Pak je třeba zjistit objem plastiky v krychlových centimetrech a vypočítat potřebné množství skla. Teprve potom lze přistoupit ke štípaní skla, jeho vážení, perfektnímu mytí a sušení.

Dokonale vyschlá forma (sušení trvá až dva měsíce, protože sebe menší obsah vody vytváří páru a ta by mohla mít za následek bubliny ve skle i prasknutí formy) se vloží do pece s pomocí vodováhy. Dál se rovná sklo do formy a následně se taví při teplotě kolem 900 °C, podle velikosti plastiky i několik týdnů. Dokonce i chlazení skla, tedy pomalení a postupné snížení teploty z přibližně 900 °C na 20 °C podle speciální teplotní křivky, může trvat i šest týdnů. Teprve poté je možné vymodelovat formu z pece, vysekat z ní sklo a umýt. Následuje broušení pomocí speciálních strojů, pískování, matování ve fluorovodíkové lázni a leštění, případně rytí detailů. Zhotovení soklů z mramoru, kovu či jiné speciální konstrukce patří již k fázi dokončení a montáže.

Lze se pak divit, že jedna skleněná plastika vzniká několik měsíců, ale třeba i dva roky? „Na jedné fontáně jsem pracovala tři roky, chtěla jsem aby to byl můj mistrovský kus. Čtyři velké sochy představovaly čtyři roční období, protože k přírodě mám velmi silný vztah. Sklárna ale nedodržela některé postupy a sovta po roce sochy na fontáně praskly. Dodnes je to pro mne tragédie,“ vzpomíná snad na nejhorší věc, která jí v tvorbě postihla. Škola jí sice dala velmi dobrý základ, ale jak sama říká: „Na vysokou školu strávíte šest let, ale pak se deset let učíte, jak se sklem skutečně zacházet.“ Sklo jí prostě učarovalo. Podle ní má totiž jako jediný materiál i čtvrtý rozměr – průhled.

She says that she is a heavy romantic. But heavy is mainly the glass that she works with, as well as the technique she uses. Still, the work by Blanka Adensamová, a glass artist, makes a light impression. She can do miracles: to capture the transformation of fervent glass material into crystal ice in a fleeting moment.

Born in Turnov, her CV includes information that almost represents an automatic ticket to the glass elite – graduated from the Academy of Arts, Architecture and Design in Prague, Professor Stanislav Libenský's glassmaking studio. But Blanka Adensamová was never satisfied with something that could be specified as 'almost'. "Professor Libenský toiled us for two years with design. Glasses for wine, water, liqueur... until they were perfect."

OVERSEAS POPULARITY

Blanka Adensamová managed to become a part of the glass elite very quickly. Straight after leaving school, one of her pieces of work from crystal attracted the attention of American specialists so much that they included it amongst the hundred best works by glass artists in the world. The invitation to the largest glass museum in Corning was a wonderful experience. The catalogue from the exhibition covered the whole world and the professional public as well as glass lovers who couldn't not see the work of this lovely Czech designer. Her work can nowadays probably be found at all significant collections, museums and glass galleries.

She mainly gained huge popularity in Japan where they opened her museum near Tokio in 1994. "I had no idea why they were inviting me. I thought it was just to inaugurate the exhibition," she remembers after those years. The 'queen of glass' was awaited at the Tokio airport by a delegation of ten Japanese in tails and with limos.

THE MOST DIFFICULT TECHNIQUE

Blanka Adensamová's exceptionality lies in her creative inventions as well as in the technique she uses. "Molten glass sculpturing is the heaviest, most expensive and the most difficult in the area of glass art," she explains. Difficulty also shows in the physical effort and that is why glass artists only use it exceptionally and is mostly used by men, seldom by women. It all starts with an idea, followed by a drawing, sketch and then a working out of visual conceptions, including details in the drawing. This is followed by classic sculpturing with clay, then plaster negatives and then solagel-paste positives. Preparation continues in the production of siliceous armoured form with pores, retouch and hardening. Drying must be very slow. Then it is necessary to find out the volume of the sculpture in cubic centimetres and calculate what

amount of glass is necessary. Only then is it possible to start to chip the glass, weigh it and wash and dry it perfectly.

The perfectly dried form (drying takes up to two months as the slightest content of water creates steam and that might result in bubbles in the glass and for the form to crack) is put in a furnace with a spirit level. The glass is then put in the form and is then melted at an approximate temperature of 900 °C, according to the size of the sculpture for even several weeks. Even the glass cooling and gradual reduction of the temperature of approximately 900 °C to 20 °C based on a special temperature curve, can take six weeks. Only then is it possible to take the form out of the furnace, cut the glass out and wash it. This is followed by glass cutting with special appliances, sand-blasting, embossing in a hydrogen fluoride bath and polishing, possibly engraving details. Making pedestals from marble, metal or other special constructions belongs to the phase of completion and mounting or assembling.

Can one then be surprised that one glass sculpture can take several months or even two years? "I was working on

one fountain for three years. I wanted it to be my masterpiece. The four large statues represented the four seasons as I have a very strong relationship with nature. But the glass plant didn't keep to some processes and the statues on the fountain cracked, not even a year later. It is still a tragedy for me," as she remembers probably the worst thing that has happened to her in her work. School provided her with a very good basis but as she says: "You spend six years at school and then learn for another ten years how to really work with glass." The glass simply bewitched her. She says that it is actually the only material with a fourth dimension – 'throughview'.

EXPERIMENTS WITH CHAMPAGNE

Blanka Adensamová tried out the technique of molten sculpturing during her studies, in the 1970's. In 1979, she acquired two of her own furnaces and started experimenting. She used very unusual material: bottles from sparkling wine. "This is why my well-known Metamorphoses of Bottles – the first experiment involved about two years of experimenting before I managed to achieve the required shape. Though the result looked very simple, the process

of its origin was very difficult. It needed a metal construction and a system of wires... Gradually I dared to do more and more until I became the first woman in the world who created molten sculpture in her own furnaces on her own," she says with duly justified pride.

It isn't easy at all to appreciate the difficulty of such work. Blanka Adensamová, who lived for several years in Los Angeles, can compare. Similar projects in the USA are paid for many times more. But the artist, who originally wanted to do fashion design and then wood carving (this area was, luckily for glassmaking, opened only once in three years and she didn't want to wait), always professed to her homeland. She wasn't even lured by the opportunity to teach at prestigious schools abroad. And despite the fact that her daughter, today the twenty year old Fay Vivien with whom she has a marvellous relationship, was born in California, they returned to Czech together.

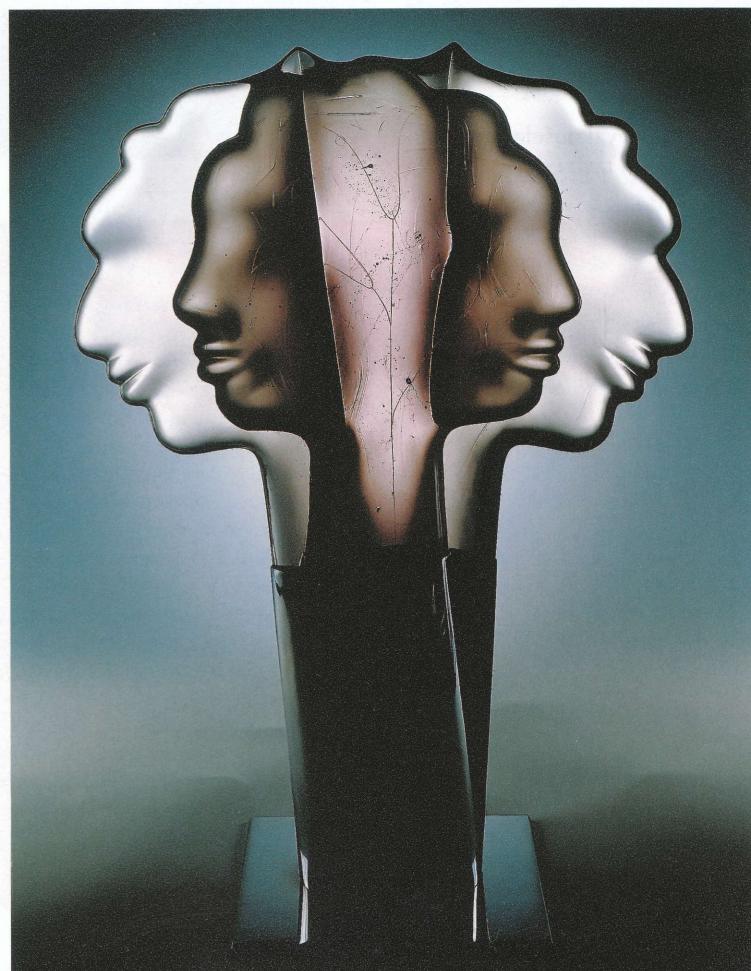
FROM ROMANTICISM TO MYSTICISM

When still at school and after completing school, Blanka Adensamová paid a lot of attention to lyrical and romantic motifs. The main topic was love. She put various symbols and artefacts from glass and different materials into the sculptures from blown crystal.

The next decades she connected with looking for shape and constructivism. She left sculpturing with clay and blowing and focused on molten sculpturing. She based her work on contrasts when materialism and idealism stand against each other and constructivism against amorphousness. She managed to revive emotions and dreams and a material and rational world.

In the 1990's, she tried mysticism and irrationalism. That is why she often forms angels. The main topic that goes through all her work is human heads with which she started in 1974. She considers them to be the most cogent symbol expressing all thinking positions. The most perfect symbol of human existence, of the whole existence on this planet and our relationship with space.

Her work, in the first decades of this century, was influenced by yoga as well as her frequent visits to Japan and logically Eastern philosophy. The spiritual world is reflected in her work more and more and she still works with the motif of contrasts.

EXPERIMENTY SE ŠAMPAŇSKÝM

Blanka Adensamová si techniku tavené plastiky vyzkoušela už za studia v 70. letech. V roce 1979 si pořídila dvě vlastní tavicí peci a začala

experimentovat. Použila hodně neobvyklý materiál: lahve od perlivého vína. „Vznikly tak moje známé Metamorfózy lahví – první takový pokus představoval téměř dva roky experimentů, než se mi podařilo požadovaný tvar získat. Ačkoliv výsledek vypadal velmi jednoduše, proces vzniku byl velmi složitý. Potřeboval kovovou konstrukci a systém drátů... Postupně jsem se odvážovala více a více, až jsem se stala první ženou na světě, která samostatně tvořila tavenou plastiku ve vlastních pecích,“ prozrazuje s oprávněnou pýchou.

Ocenit náročnost takové tvorby není vůbec snadné. Blanka Adensamová, která žila i několik let v Los Angeles, může porovnat. V USA se za podobné objekty platí několikanásobně víc. Jenže výtvarnice, která se původně chtěla věnovat módnímu návrhářství a pak rezábářství (naštěstí pro sklářství se tento obor otevříval jen jednou za tři roky a ona nechtěla čekat), se vždy hlásila ke svému domovu. Nezlákala ji ani možnost učit na předních školách v zahraničí. A tak třebaže se jí v Kalifornii narodila i dcera, dnes dvacetiletá Fay Vivien, s níž má úžasný vztah, společně se vrátily do Čech.

OD ROMANTIKY K MYSTICE

Ještě na škole a po ní se Blanka Adensamová věnovala hlavně lyrickým a romantickým motivům. Hlavním tématem byla láska. Do plastik z foukaného křišťálového skla vkládala různé symboly a artefakty ze skla i jiných materiálů.

Další desetiletí spojila s hledáním tvaru a konstruktivismem. Opustila modelaci v hlíně a foukání a zaměřila se na tavenou plastiku. Svou tvorbu postavila na kontrastech, kdy proti sobě stojí materialismus a idealismus, konstruktivismus proti amorfnosti. Podařilo se jí oživit emoce a sny v hmotném a racionalním světě.

V 90. letech vyzkoušela mystiku a iracionalismus. Proto často ztvárníuje anděly. Hlavním tématem, které prochází celou její tvorbou, jsou však lidské hlavy, s nimiž začala už v roce 1974. Pokládá je totiž za nejvýstižnější symbol pro vyjádření všech poloh myšlení, za nejdokonalejší symbol lidské existence, celého bytí na této planetě i našich vztahů k vesmíru.

První desetiletí tohoto století její tvorbu ovlivnila jóga, ale také časté návštěvy Japonska a logicky východní filozofie. Duchovní svět se v jejích pracích odráží stále více, nadále pracuje s motivem kontrastů.

ALENA ŘEZNIČKOVÁ, iDNEs / FOTO: ARCHIV BLANKY ADENSAMOVÉ

Blanka Adensamová *1949

Studium / Studies:

1967–70 Střední průmyslová škola sklářská v Železném Brodě / The High School of Glass Art at Železný Brod

1970–76 VŠUP Praha, ateliér skla / The Academy of Applied Arts, Studio for Glass, prof. St. Libenský

Ocenění / Awards:

1978 II. Quadriennale, Erfurt, Germany

1982 III. Quadriennale, Erfurt, Germany

1984 Glass 84, Tokyo, Japan

1996 The Prize of Masaryk's Academy of Arts, Prague

1999 The Medal of Franz Kafka for Artistic Creation, Prague

2007 International Exhibition of Glass, Kanazawa, Japan

Sbírky / Collections:

Corning Museum of Glass, Corning, USA

Museum of Glass, Ebeltoft, Denmark

Museum of Glass, Frauenau, Germany

National Museum of WA, Washington, D. C., USA

Ernsting Stiftung, Coesfeld-Lette, Germany

Museum of Rheinbach, Rheinbach, Germany

Galerie Lom Mayer, Vienna, Austria

Sasaki Glass, Tokyo, Japan

Essener Glas Galerie, Essen, Germany

Karuizawa Bohemian Glass Museum, Kita-sakugun, Japan

Yokohama Museum of Art, Yokohama City, Japan

Silica, Kita-Ibaraki City, Japan

Koganezaki Glass Museum, Kamo-gun, Japan

The National Museum of Modern Art, Tokyo, Japan

R. D. Abramson, Washington, D. C., USA

B. Ginsburg, Los Angeles, California, USA

K. Danderfer, Vancouver, Canada

Uměleckoprůmyslové muzeum, Prague, Czech Republic

Severočeské muzeum, Liberec, Czech Republic

Východočeské muzeum, Pardubice, Czech Republic

Moravská galerie, Brno, Czech Republic

Oblastní galerie, Olomouc, Czech Republic

Ministry of Culture of the Czech Republic, Prague, Czech Republic

Czech Television, Prague, Czech Republic

Castle Lemberk, collection IGS, Nový Bor, Czech Republic

blanka.adensam@gmail.com